

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Co/1/2022
Identifikačné číslo spisu:	6021200401
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6021200401.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a sudcov JUDr. Martina Vladíka a Mgr. Petra Melichera, v spore žalobcu: EuroSpotrebiteľ, o. z., so sídlom Sládkovičova 73, Kysucké Nové Mesto, IČO: 51 428 148, proti žalovanému: V. Č. - Globnet, so sídlom A. XX, K. K., IČO: XX XXX XXX, o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. novembra 2021, sp. zn. 17 C 1/2021, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. novembra 2021, sp. zn. 17 C 1/2021 a vec vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „súd prvej inštancie“) odmietol podanie žalobcu. Podanie označil ako žalobu o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach proti fyzickej osobe - V. Č., ktorého označil obchodným menom, miestom podnikania a identifikačným číslom organizácie. Výpisom zo živnostenského registra odvolací súd zistil, že označený žalovaný s obchodným menom V. Č. - Globnet, s miestom podnikania A. XX, K. K., mal stále aktívnu živnosť, pričom ide o podnikateľa, fyzickú osobu nezapísanú v obchodnom registri. Súd prvej inštancie následne vyzval žalobcu, aby v určenej lehote doplnil svoju žalobu o presné označenie žalovaného menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom v súlade s § 132 a § 133 CSP (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok). V odpovedi na výzvu súdu žalobca uviedol, že žalovaného vo svojej žalobe okrem iného označil identifikačným číslom (IČO), ktoré je správne a dostatočné na identifikovanie žalovaného. Žalovaný tiež poukázal na skutočnosť, že žalovaný je samostatne zárobkovo činnou osobou a má mať preto povinne aktivovanú elektronickú schránku na doručovanie. Podľa súdu prvej inštancie z ustanovení CSP upravujúcich náležitosti označenia strán sporu (§ 132 a § 133 CSP vyplýva, že fyzická osoba sa má správne označiť menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Takéto označenie žalovaného je potrebné, aby súd mohol žalovanému doručiť žalobu spolu s prílohami podľa § 167 CSP.

2. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca. Podľa odvolateľa súd prvej inštancie sa svojim postupom dopustil odmietnutia spravodlivosti, čím porušil jeho právo na spravodlivý proces. Dôvod na odmietnutie žalobcovej žaloby neexistoval. Žalobca riadne označil žalovaného jeho identifikačným číslom (IČO) ako fyzickú osobu - živnostníka. Žalobca nemal povinnosť hľadať a dopĺňať osobné údaje nad rámec racionálnej požiadavky riadnej identifikácie žalovaného. Odvolaciemu súdu navrhol napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť na nové konanie a rozhodnutie súdu prvej inštancie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 359 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky odvolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je treba zrušiť (§ 389 CSP) a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP).

4. Podľa § 116 ods. 1 až 3 CSP (1) ak sa žalobu nepodarí doručiť žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, na adresu podľa § 106 ods. 1 písm. a), je súd povinný urobiť všetky úkony potrebné na zistenie skutočného pobytu žalovaného. (2) Ak sa súdu nepodarí žalobu doručiť na adresu zistenú postupom podľa odseku 1, zverejní súd oznámenie o podanej žalobe na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu. Žaloba sa považuje po 15 dňoch od zverejnenia oznámenia za doručенú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie. (3) Ďalšie písomnosti súd žalovanému doručuje na adresu podľa § 106 ods. 1 písm. a).

5. Podľa § 106 ods. 1 CSP ak nejde o doručovanie do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu, o doručovanie v osobitných prípadoch podľa § 107 ods. 2 a adresát neuviedol inú adresu na doručovanie, doručuje súd písomnosti a) fyzickej osobe na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky alebo adresu miesta pobytu cudzinca na území Slovenskej republiky podľa druhu pobytu cudzinca, b) právnickej osobe na adresu sídla zapísaného v obchodnom registri alebo inom verejnom registri.

6. Podľa § 167 ods. 1 CSP ak súd neodmietol žalobu podľa § 129 alebo nerozhodol o zastavení konania, doručí žalobu spolu s prílohami žalovanému do vlastných rúk.

7. Podľa § 129 ods. 1 až 3 CSP ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. (2) V uznesení podľa odseku 1 súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho treba doplniť alebo opraviť a poučí o možnosti podanie odmietnuť. (3) Ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať.

8. Podľa § 132 ods. 1 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

9. Podľa § 133 ods. 1 CSP fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom.

10. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo vyhodnotiť, či súd prvej inštancie ním zvoleným postupom neporušil žalobcovo právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP), keď odmietol žalobcovu žalobu smerujúcu proti žalovanému fyzickej osobe - podnikateľovi z dôvodu, že žalobca ho podľa súdu prvej inštancie vo svojej žalobe neoznačil ako fyzickú osobu v súlade s § 133 ods. 1 CSP, podľa ktorého fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Preto podľa súdu prvej inštancie nebolo možné doručiť žalobu žalovanému na adresu podľa § 106 ods. 1 písm. a/ CSP - teda na adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie potom uzavrel, že za uvedených okolností nebolo možné v konaní pokračovať a bolo potrebné žalobu odmietnuť.

11. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobca označil žalovaného ako V. Č., so sídlom A. XX, XXX XX K. K., IČO: XX XXX XXX, teda s označením obchodného mena žalovaného, miestom podnikania žalovaného ako i jeho identifikačným číslom. Právna úprava (§ 133 ods. 1 CSP) nerozlišuje medzi fyzickou osobou podnikateľom a fyzickou osobou nepodnikateľom. Zákonodarca zmenu právnej úpravy odôvodnil stratou opodstatnenosti doterajšej duality režimu fyzických osôb podnikateľov a fyzických osôb nepodnikateľov. Výsledkom zmeny právnej úpravy je unifikácia identifikačných znakov pre fyzické osoby bez ohľadu na to, či vystupujú ako podnikatelia alebo nie.

12. Ak je stranou v spore fyzická osoba, musí byť v žalobe označená menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Tieto náležitosti sú stanovené obligatórne a ak v žalobe chýbajú, súd musí tento nedostatok (vadu konania) odstrániť postupom podľa § 129 CSP. Žalobca však nemusí mať vedomosť o dátume narodenia, adrese trvalého pobytu alebo rodnom čísle žalovanej fyzickej osoby. Bezvýhradné trvanie na týchto identifikátoroch by znamenalo odňatie spravodlivosti. (porovnaj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 533 a nasl.). Preto ak je fyzická osoba označená identifikačnými údajmi, ktoré umožňujú jej identifikáciu a nezameniteľnosť s inou osobou, žaloba nemusí obsahovať ani dátum narodenia alebo rodné číslo. Tak tomu bolo aj v posudzovanom prípade, keď žalobca označil žalovaného ako fyzickú osobu - podnikateľa jeho obchodným menom, miestom podnikania ako i identifikačným číslom organizácie v súlade s výpisom zo živnostenského registra.

13. V posudzovanom prípade súd postupoval správne, keď žalobu primárne doručoval na adresu, ktorú uviedol žalobca vo svojej žalobe, teda v konkrétnom prípade na miesto podnikania fyzickej osoby podľa výpisu zo živnostenského registra. V prípade, ak zlyhalo doručovanie týmto spôsobom, súd mal pristúpiť k doručovaniu žaloby na vyjadrenie na adresu podľa § 106 ods. 1 písm. a/ CSP, teda na adresu trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá môže byť odlišná od miesta podnikania fyzickej osoby podľa živnostenského registra. Krajský súd argumentoval pri odôvodnení svojho rozhodnutia, že bez dátumu narodenia fyzickej osoby, len so zadáním mena a priezviska označenej fyzickej osoby nebolo možné získať odpoveď na zadanú lustráciu, pretože zadaným podmienkam vyhovovalo viacero záznamov.

14. Podľa názoru odvolacieho súdu však mal súd prvej inštancie v ďalšom rade pristúpiť k vykonaniu potrebných ďalších vyšetrovacích úkonov na identifikáciu žalovaného a na zistenie jeho adresy na doručovanie podľa § 106 ods. 1 písm. a/ CSP; respektíve v ďalšom rade na zistenie skutočného pobytu žalovaného na účel doručenia žaloby žalovanému podľa § 116 ods. 1 CSP. Pôjde o úkony dopytu na sociálnu poisťovňu, daňový úrad a v konkrétnom prípade aj na živnostenský register. Odvolací súd vlastným šetrením z odpovede na lustráciu v sociálnej poisťovni zistil, že fyzická osoba V. Č., s adresou registrovanou v K. K., A. XX (teda adresou zhodnou ako miesto podnikania) je narodený dňa X.X.XXXX, a má rodné číslo XXXXXX/XXXX.

15. Odvolací súd tiež na okraj uvádza, že argumentácia súdu prvej inštancie sa nejaví ako správna ani z pohľadu chronológie či ekonomie procesu v prvej inštancii. Podľa § 167 CSP ak súd neodmietol žalobu podľa § 129 CSP alebo nerozhodol o zastavení konania, doručí žalobu spolu s prílohami žalovanému do vlastných rúk. Procesný postup podľa § 167 prichádza do úvahy vtedy, keď už súd disponuje procesne „vyčistenou“ žalobou, a to postupom odstraňovania vád podľa § 129 CSP (porovnaj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 688 a nasl.) Ak v rámci tohto postupu nedôjde k odmietnutiu žaloby, prípadne k zastaveniu konania z dôvodu existencie neodstrániteľných vád konania, doručí súd žalobu so všetkými prílohami na vyjadrenie žalovanému. V posudzovanom prípade však súd prvej inštancie práve tento procesný postup prevrátil na ruby, keď práve z dôvodu, že sa mu nepodarilo doručiť žalobu žalovanému tak ako to predpokladá § 167 CSP, odmietol žalobu podľa § 129 CSP. Takýto postup opäť nemožno považovať za správny.

16. Za týchto okolností bezpodmienečné trvanie na doplnení žaloby o identifikačné údaje ako dátum

narodenia a adresa trvalého pobytu a následné odmietnutie žaloby znamenalo odňatie spravodlivosti, a preto aj porušenie práva na spravodlivý proces žalobcu. Tento nedostatok pritom nebolo možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie.

17. Úlohou súdu prvej inštancie bude po zistení adresy trvalého pobytu žalovaného podľa § 106 ods. 1 písm. a) CSP, doručiť mu žalobu na túto adresu. V prípade neúspešného doručenia žaloby, súd prvej inštancie pristúpi k vyšetrovaniu skutočného pobytu žalovaného postupom podľa § 116 ods. 1 CSP, teda urobí všetky úkony potrebné na zistenie skutočného pobytu žalovaného [o. i. ak súd zistí, že žalovaný má uzavretý stabilný pracovný pomer a na adrese evidovanej v registri obyvateľov Slovenskej republiky sa nezdržiava, pokúsi sa mu doručiť žalobu na pracovisko (uznesenie najvyššieho súdu zo 17.7.2019, sp. zn. 7 Cdo 51/2019)]. V prípade, že ani v tomto postupe súd prvej inštancie nebude úspešný, doručí žalobu žalovanému oznámením na jeho úradnej tabuli, teda zverejní oznámenie o podanej žalobe na svojej webovej stránke príslušného súdu, ako aj na svojej úradnej tabuli podľa § 116 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie po vykonaní úkonov podľa § 167 CSP žalobu prejedná a v spore opätovne rozhodne.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.